

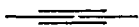
Az órákat kisebb kirándulásokkal (pl. látogatás a Szovjet Kultúra és Tudomány Házában, Gellért-hegyen orosz nyelvű városnézés, illetve orosz nyelvű film megtekintése a Gorkij moziban) igyekeztem érdekesebbé tenni. Ezek az órák a világnézeti nevelés mellett a tanulók országtismereti jártasságának bővítését is szolgálják.

Természetesen használok a szólásokat és közmondásokat is. Ezek megértése a nyelvi országtismereti anyag része. Másrészt a különböző nyelvtani szerkezetek, szókapcsolatok automatizálásának is célravezető módja. Így sokkal kevésbé tekinthető „gyötrődésnek” a memorizálás, valamint olyan nyelvi fordulatok rögzíthetők, amelyeket esetleg „gondolkodva” nem is tud kikövetkeztetni a tanuló.

Az ilyen nyelvi nevelés eredményessége nagymértékben függ attól, hogy sikerül-e olyan körülményeket, situációkat teremteni, amelyek kényszerítés nélkül készítetik a tanulókat az ilyen nyelven való beszélésre. Hiszen például a kiejtés örök probléma az idegen nyelv tanulásában-tanításában. Idegen nyelven még a szabatosan, szabadon, grammatikailag hibátlanul beszélők közül is viszonylag kevesen beszélnek akcentus nélkül. Az akcentus nem akadály a kölcsönös megértésnek, sőt esetenként (például: előadóművészeknél) az ilyen akcentus különös, kedves hatást is kelthet, a siker záloga is lehet. Ez viszont nem menti fel az orosz nyelv tanárát a helyes kiejtés kimunkálásának feladata alól, sőt ezt — mármint a helyes kiejtésre való figyelmet — fontos követelménynek tekintem.

Idegen nyelvet tanulni kitartást igénylő, legalább egy kis szorgalmat feltételező, fáradságos tevékenység. Az orosz nyelv tanítása az iskolai oktatás keretei között évekig elhúzódó folyamat. Nyilván a perspektivikus motiváció, az ilyen nyelven majdan, esetleg csak évek múlva realizálható kommunikáció lehetősége nem jelent hajtóerőt a nyelvtanulási folyamat időszakában.

A szóbeliség elsőbbségét biztosítva, az írásbeliség metodikai hasznát sem felejtvé célszerű eljuttatni tanítványainkat a siker élményéhez. Alapvető jelentőségű az orosz nyelvi tanulmányok kezdeti szakaszában ez a tény, mert ekkor alakul ki a tanuló viszonya a tantárgyunkhoz. E viszony pozitív, illetve negatív volta esetleg egy évtizedet is meghaladó időtartamra (pl. a felsőfokú tanulmányok befejezéséig) forrása lehet a tanuló nyelvtani kudarcainak-sikereinek.

DR. EÖRDÖGH ENDRE

Vaskút

Egy Radnóti-sor didaktikai problémái

... „S ha néha lábambhoz térdepel
egy-egy bokor, nevét is virágát is tudom,
tudom, hogy merre mennek, kik mennek az úton.”

(Radnóti: Nem tudhatom, 1944. jan. 17. 6—7—8. sor.)

A vers az általános iskola magyar irodalmi törzsanyagának része. Mint ilyen, a tankönyvíró által adott feldolgozási módokon kívül sok, komplex elemzés megközelítésével lehetséges a mű feldolgozása. (Vö. Dobcsányi F.: Irodalom 8., Ttk Bp. 1983.)

b)

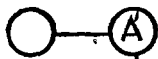
1.

2.

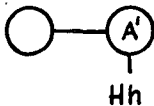
3.

... TUDOM, HOGY MERRE MENNEK, KIK MENNEK AZ ÚTON."

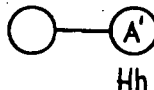
1.

2.

3.

1—2 alár. ö. m.
tárgyi

2—3 alár. ö. m.
alanyi

A tagmondatok viszonyának változása nyelvtani és szövegtani szempontból más, hiszen a második esetben a 3. tagmondat a 2. főmondatba alannyá transzformálható, mégpedig vonatkozó névmási származtatással; ti. ... merre mennek az úton menők; — (a)kik mennek az úton.

A 8. osztályban a Radnóti-téma tanításának idején tanult mondattani ismeretek segítenek a feltáró munkában.

Nem tartom célravezetőnek itt a szemléltetésre általában felhasznált színészi előadást, hiszen a hatásosság szempontjából mellőzött szövegértelmezést ezekben gyakran kifogásolhatjuk.

Módszertani szempontból tehát nem mellőzhető az integrált nyelvi tevékenység végzése, végeztetése. Összegezve: Valamennyi integrált anyanyelvi tantárgyréteg, a nyelvtudomány domináns ágazatainak együttese feltétlenül alkalmazandó a pusztán irodalmi témának tekintett feldolgozások esetében is. Az irodalmi és nyelvtani szakdidaktikák alapos ismerete a gyakorló pedagógusoktól hangsúlyozottabban elvárható.

IRODALOM

[1] Siptár Ernő: Nyelvszeti kiegészítő. MKEE Nyelvi Intézet 1980.

[2] Nagy Ferenc: Bevezetés a szövegtanba. TkK. Bp. 1982. J.

[3] Telegdi Zsigmond: Bevezetés az általános nyelvészetbe. TkK. Bp. 1979.

[4] Dr. Kulcsár Adorján (szerk): Szemelvénygyűjtemény az irodalom tanításához a gimnázium IV. osztályában. TkK. Bp. 1982.

[5] Dr. Rónai B.—Dr. Terescsényi F.: A magyar nyelvtanítás módszertanának vázlata. TkK. Bp. 1965. J.

[6] Szemere Gyula: A magyar nyelvtan tanítása. TkK. Bp. 1977. J.

[7] Nagy J. József (szerk): Anyanyelvi tantárgypedagógia. TkK. Bp. 982. J.

TÓTH VIRÁGH ANIKÓ

Szombathely

Ezer-apró-mester céh

„Navigare necesse est” — mondták a rómaiak.

Közösség kell — valljuk mi, pedagógusok. A mai feszített tantervi követelmények azonban szükségszerűen az individuális oktatást igénylik. A közösségformálás egyik legfőbb színtere marad az úttörőmozgalom.